

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๘
วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. นายอุดม รัฐอมฤต	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวรวิทย์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ สีวิโรจน์
๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาววรัญญา ทศนิศรีวงศ์
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๑๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖ วันอังคาร ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๗ วันพุธ ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๘ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๙ วันศุกร์ ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ....

ประธานกรรมการเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วน

วิธีการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วน

๑. หากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคพึงมีจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๕๐ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๕๐ คน) ดังนี้

(ก) นำคะแนนที่พรรคแต่ละพรรคได้รับทั้งหมดมาคำนวณหาอัตราร้อยละ เมื่อเทียบกับคะแนนที่ทุกพรรคได้รับรวมกัน (๑๐๐ พรรคด้วยคะแนนรวมทุกพรรค คูณด้วยคะแนนของแต่ละพรรค เท่ากับอัตราร้อยละที่พรรคนั้นพึงมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

(ข) นำอัตราร้อยละที่พรรคได้รับคะแนนมาหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี (จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด คือ ๕๐๐ คนหารด้วย ๑๐๐ คูณด้วยอัตราร้อยละของพรรคตาม

(ก) จะได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีของพรรคนั้น

๒. หากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคแต่ละพรรคจะได้รับ โดยใช้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีตาม (ข) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งที่พรรคนั้นได้รับเลือกตั้ง จะได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคนั้นจะได้รับ

๓. ในกรณีที่พรรคใดได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคนั้นพึงมี พรรคนั้นจะไม่ได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยพรรคนั้นจะได้รับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งตามจำนวนที่ได้รับเลือกตั้งมาทั้งหมด ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดจะนำไปจัดสรรให้แก่พรรคที่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งต่ำกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีตามสัดส่วนเพื่อไม่ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินห้าร้อยคน ตามวิธีการที่จะได้กำหนดในกฎหมายลำดับรองต่อไป

ที่ประชุมแสดงความความเห็น ดังนี้

- เอกสารเกี่ยวกับวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนจะสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนอย่างชัดเจน

- การคำนวณสัดส่วนในกรณีที่พรรคการเมืองมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งสูงกว่าที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีตาม (๓) อาจเกิดกรณีที่มีการคำนวณแล้วเกิดเศษส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากกำหนดให้มีการปัดเศษจำนวนดังกล่าวเป็นจำนวนเต็ม เช่น เมื่อคำนวณแล้วได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นร้อยละ ๐.๕ ให้ปัดเศษจำนวนเป็นหนึ่งคน เป็นต้น จะทำให้เกิดปัญหาได้ จึงควรใช้วิธีการคำนวณจากจำนวนเต็มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นได้อย่างแท้จริงโดยไม่มีการปัดเศษส่วนจำนวน

- คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสามารถกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนได้จากเอกสารดังกล่าว

- เสนอให้แก้ไขข้อเอกสารเป็น “หลักการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วน” อีกทั้งเสนอให้แก้ไขเนื้อหา ข้อ ๓ เป็น “...ตามสัดส่วนเพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน”

- กรณีที่คำนวณแล้วเกิดเศษส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น สามารถใช้วิธีการคำนวณจากจำนวนเต็มโดยไม่ต้องพิจารณาเศษส่วนจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้

- วิธีการคำนวณหาอัตราร้อยละตาม (ก) อาจไม่สามารถคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคคนนั้นพึงมีได้

- ที่ประชุมควรพิจารณาเอกสารดังกล่าวโดยไม่ต้องมีการเผยแพร่ให้กับสื่อมวลชน การนำเสนอเรื่องระบบการเลือกตั้งสามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบและควรเผยแพร่ให้กับสื่อมวลชนในภายหลัง

- ในกรณีที่พรรคการเมืองมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งมากกว่าที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีอาจกระทบต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่ได้กำหนดไว้จำนวน ๑๕๐ คนได้ จึงเสนอให้แก้ไขเนื้อหาใน (๓) เป็น “...สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อจะนำไปจัดสรรให้แก่พรรค...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า การคำนวณตามเอกสาร (ก) จะทำให้ทราบว่าพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอัตราร้อยละเท่าใด จากนั้นจึงนำไปคำนวณตาม (ข) เพื่อให้ทราบว่าพรรคการเมืองนั้นจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนเท่าใด ส่วนกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งมากกว่าที่พรรคการเมืองนั้นพึงมีแล้ว จะใช้วิธีการคำนวณเพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๕๐ คนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๕๐ คน และเห็นด้วยว่าให้เผยแพร่เอกสารฉบับนี้ให้กับสื่อมวลชนในภายหลัง

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช.... (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) ในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยเริ่มตั้งแต่ร่างมาตรา ๓๒ เป็นต้นไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตั้งแต่ร่างมาตรา ๓๒ เป็นต้นไป ที่ประชุมควรพิจารณาในหลักการเป็นเบื้องต้น ส่วนการใช้ถ้อยคำและการเรียงลำดับความของบทบัญญัติจะได้มีการเรียบเรียงให้ถูกต้องในภายหลัง

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ถูกกล่าวหา ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๗ (๑/๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี หรือประธานองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการต่อไป และให้เผยแพร่รายงานการไต่สวนและให้ประชาชนทราบด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๗ (๑/๑) ได้นำไปบัญญัติรวมไว้กับร่างมาตรา ๒๗ (๑) และกระบวนการดำเนินการในร่างมาตรา ๒๗ (๑) ได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๘ แล้ว ดังนั้น ควรตัดร่างมาตรา ๓๒ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตราร่างมาตรา ๓๒ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๓๓

“มาตรา ๓๓ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๗ (๓) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้นำมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในกรณีที่ต้องมีการตัดสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น ให้ตัดสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา แต่หากเป็นการกระทำความผิดซ้ำอีก ให้ตัดสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นตลอดชีวิตนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า หลักการของร่างมาตรา ๓๓ คือ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนต่อไปตามร่างมาตรา ๒๘

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ควรตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิตไม่ใช่ตัดสิทธิเลือกตั้ง และควรกำหนดคุณสมบัติของรัฐมนตรีว่าต้องไม่เป็นบุคคลที่ถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมีความสอดคล้องกัน

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งทางการเมืองและองค์กรอิสระทั้งหมด

- หากจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จควรตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แต่การปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบในบางกรณีอาจไม่ได้กระทำโดยเจตนา จึงไม่ควรตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า การตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งทุกประเภท ตัวอย่างเช่น บุคคลทุจริตในการเลือกตั้งท้องถิ่นและถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น ย่อมไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาให้รอบคอบในเรื่องการปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เนื่องจากอาจเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือไม่มีเจตนาที่จะปกปิด จึงไม่ควรให้ได้รับโทษทางอาญาหรือถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบนั้น การกำหนดบทลงโทษเฉพาะการตัดสิทธิ

สมควรรับเลือกตั้งจะเหมาะสมหรือไม่ และคณะกรรมการควรกำหนดห้ามบุคคลผู้กระทำความผิดดังกล่าวดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือองค์กรอิสระด้วยหรือไม่

- การกระทำความผิดซ้ำในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ มีวิธีการตรวจสอบอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คุณสมบัติของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ต้องกำหนดห้ามเป็นบุคคลที่ถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ด้วย

สำหรับการตรวจสอบการกระทำความผิดซ้ำในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบนั้น หากปรากฏว่ามีการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบเมื่อใด บุคคลนั้นย่อมถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งทันที และไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งอีกตลอดชีวิต โดยไม่ต้องพิจารณาว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ ทั้งนี้ ต้องกำหนดบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนว่ากรณีใดเข้าลักษณะจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เพื่อให้การบังคับใช้บทบัญญัตินี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๓ ไว้ก่อน

มาตรา ๓๔

“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรั่วรัวผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ตามมาตรา ๒๗ (๒) หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๗ (๓) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกสามเดือนจนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ในกรณีที่ต่อมา ศาลมีคำพิพากษาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรั่วรัวผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้ตัดสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นตลอดชีวิตนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ส่วนทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากพฤติการณ์รั่วรัวผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่หรือทรัพย์สินอื่นที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น ให้ริบเสียทั้งสิ้น หากศาลมีคำพิพากษาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๗ (๓) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้ตัดสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา แต่หากเป็นการกระทำความผิดซ้ำอีก ให้ตัดสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นตลอดชีวิตนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๔ เป็นบทบัญญัติเรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวณผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดตามร่างมาตรา ๓๔ จึงบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แทนที่จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนและมีบทลงโทษต่อไป

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวณผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ควรบัญญัติกระบวนการดำเนินการไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หรือหากบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญควรเขียนบัญญัติเพียงหลักการทั่วไป โดยให้นาบทบัญญัติที่ใช้สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือองค์กรอิสระมาใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม

- ร่างมาตรา ๓๔ ความว่า “...ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป...” หมายความว่า ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนและลงโทษแทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติใช่หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีการกิจตามอำนาจหน้าที่จำนวนมาก ดังนั้น กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดตามร่างมาตรา ๓๔ จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดเป็นผู้ดำเนินการแทนได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจบัญญัติในลักษณะว่าอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เว้นแต่กรณีที่มีการตดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่งทำให้บุคคลนั้นถูกตดสิทธิตลอดชีวิต ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดความชัดเจน

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตต่อหน้าที่ ควรบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการไต่สวนเบื้องต้น หากเห็นว่าไม่ใช่ความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้ส่งสำนวนให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการเพื่อมีบทลงโทษต่อไป เพื่อลดภาระงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวณผิดปกติหรือจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เป็นอำนาจหน้าที่หลักของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวไม่มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จึงควรให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจไต่สวนและกำหนดบทลงโทษต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอกการพิจารณาร่างมาตรา ๓๔ ไว้ก่อน

มาตรา ๓๕

“มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับท้องถิ่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อกลั่นกรองสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงก่อนเสนอคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยก็ได้

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๕ เป็นแนวคิดที่ต้องการให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถ่ายโอนอำนาจหน้าที่บางส่วนให้คณะอนุกรรมการ ซึ่งต้องบัญญัติให้ชัดเจนว่าเรื่องใดที่จะให้อำนาจหน้าที่มายังคณะอนุกรรมการ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโอนอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับท้องถิ่นไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัด ซึ่งอาจเกิดปัญหาในการดำเนินการไต่สวนได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เจตนารมณ์ของร่างมาตรา ๓๕ คือ ต้องการให้มีคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติคณะหนึ่ง ทำหน้าที่กลั่นกรองสำนวนการไต่สวนการกระทำทุจริตในท้องถิ่น เพื่อลดภาระหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม หากมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยความผิดได้จะเหมาะสมหรือไม่

- หากมีการกระทำทุจริตโดยร่วมมือกันระหว่างส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่น กระบวนการไต่สวนและวินิจฉัยความผิดจะกระทำอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะอนุกรรมการตามร่างมาตรา ๓๕ ควรได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยอาจกำหนดให้ตั้งคณะอนุกรรมการได้ไม่เกิน ๔ คณะ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตของท้องถิ่นในแต่ละภาค แต่ต้องให้คณะอนุกรรมการปฏิบัติหน้าที่จากส่วนกลางเพื่อป้องกันการสร้างอิทธิพลในท้องถิ่น นอกจากนี้ ควรกำหนดคุณสมบัติอนุกรรมการให้มีลักษณะเช่นเดียวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยหากกำหนดให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยความผิดได้ ควรบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถตรวจสอบคำวินิจฉัยดังกล่าวได้ด้วย สำหรับกรณีมีการกระทำทุจริตโดยร่วมมือกันระหว่างส่วนภูมิภาคกับท้องถิ่น ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ไต่สวนและมีคำวินิจฉัย ทั้งนี้ รายละเอียดควรบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕ ไว้ก่อน

มาตรา ๓๖

“มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่นั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ หรือไม่เป็นไปตามวินัยการเงินการคลัง ให้แจ้งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อทราบและดำเนินการไปพร้อมกันด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๖ มีเจตนารมณ์ให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างองค์กรอิสระด้วยกัน โดยกำหนดให้กรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือไม่เป็นไปตามวินัยการเงินการคลัง ให้แจ้งคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการไปพร้อมกันด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่นั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหมายถึงกรณีใด เนื่องจากเรื่องที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตรวจสอบเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐทั้งสิ้น ดังนั้น ควรบัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่นั้นฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามวินัยการเงินการคลัง ให้แจ้งคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อทราบและดำเนินการไปพร้อมกันด้วย” จะเหมาะสมมากกว่า ทั้งนี้ ควรบัญญัติรายละเอียดให้ชัดเจนในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และเมื่อพิจารณาเรื่องคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินต้องกลับมาพิจารณาร่างมาตรา ๓๖ อีกครั้งหนึ่ง

มีการแสดงความคิดเห็นว่า หากบัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่นั้นฝ่าฝืนวินัยการเงินการคลัง ให้แจ้งคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อทราบและดำเนินการไปพร้อมกันด้วย” อาจทำให้การดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการเงินการคลังได้รับผลกระทบจำนวนมาก

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นเรื่องที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามวินัยการเงินการคลังให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแจ้งให้คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินทราบ ส่วนคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินจะดำเนินการอย่างไรต่อไป เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินที่จะพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๖ ไว้ก่อน

มาตรา ๓๖/๑

“มาตรา ๓๖/๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง และถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยด้วยเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นส่อว่ากระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรงให้สั่งถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๖/๑ และร่างมาตรา ๓๖/๒ เพิ่มเติมจากมติที่ประชุมในการประชุมครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ซึ่งเป็นเรื่องการถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่ง โดยแก้ไขเพิ่มเติมจากมาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า เดิมกรณีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำความผิดจะไม่มี การถอดถอนออกจากตำแหน่ง แต่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้ศาลพิจารณาและมีคำวินิจฉัยได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่กระทำการตามร่างมาตรา ๓๖/๑ ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนที่มากเกินไป ดังนั้น ควรกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่ง จะเหมาะสมมากกว่า

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิยื่นคำร้องให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกจากตำแหน่ง ดังนั้น การกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่งมีความเหมาะสมแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า สาเหตุที่กำหนดจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน จึงจะมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่งได้ เนื่องจากป้องกันการกลั่นแกล้งกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโดยพรรคการเมือง อีกทั้งประชาชนทั่วไปมักไม่ยื่นคำร้องให้ถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่งนั้น เมื่อเทียบอัตราส่วนกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรถือว่ามีความแตกต่างกันพอสมควร นอกจากนั้น การกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่งอาจเป็นจำนวนที่มากเกินไป

- การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่งได้อาจเป็นจำนวนที่น้อยเกินไป เนื่องจากกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง ซึ่งพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรย่อมสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่งได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกรรมการส่วนใหญ่เห็นควรให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติออกจากตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า โดยทั่วไปหากองค์กรอื่นถูกยื่นคำร้องให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ส่วนก่อน จึงจะส่งสำนวนให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ แต่กรณีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกยื่นคำร้องให้ ถอดถอนออกจากตำแหน่งกลับไม่มีองค์กรใดเข้ามากลั่นกรองเรื่องก่อนส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่อย่างใด

- เดิมเป็นการร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นการฟ้องคดีอาญา แต่ในร่างมาตรานี้ไม่ได้เป็นการฟ้อง คดีอาญา แต่เป็นการร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใด กระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสีย แก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง เพื่อให้ถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่ง โดยอาจต้องมีการ ระบุรายละเอียดในกฎหมายลำดับรอง เช่น วิธีการเข้าชื่อ ใครเป็นผู้ยื่นคำร้อง พยานหลักฐาน และการตั้ง กรรมการไต่สวน เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า มีหลายมาตราที่กำหนดให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายลำดับรอง จึงควรกำหนดไว้ในมาตราเดียว

ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๖/๑ ให้เป็นไปตาม แนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้การพิจารณาร่างมาตรา ๓๖/๑ ไว้ก่อน

มาตรา ๓๖/๒

“มาตรา ๓๖/๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใด ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำการตาม วรรคหนึ่งเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน และให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องแล้ว ให้ส่ง คำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อพิจารณาพิพากษา

กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ถูกกล่าวหา จะปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้น มิได้ จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยกคำร้อง ดังกล่าว

ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามวรรคสาม และมีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุด ร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จนกว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ตนดำรง

ตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าผู้นั้นกระทำความผิด”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตราชี้มาจากมาตรา ๒๔๙ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคสองที่กำหนดให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อพิจารณาพิพากษา ควรต้องนำรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรอง เช่น ให้คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตั้งคณะกรรมการไต่สวนขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาแล้วรายงานผลการไต่สวนมายังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากกรรมการไต่สวนเห็นว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่มีความผิด และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเห็นด้วยกับคณะกรรมการไต่สวนก็ให้คดีนั้นยุติ แต่หากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่เห็นด้วยกับคณะกรรมการไต่สวนให้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดร่างมาตรา ๓๖/๑ จึงกำหนดให้สามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง แต่ร่างมาตรา ๓๖/๒ ต้องยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา มีความแตกต่างกันอย่างไร

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๖/๑ ก็ต้องเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เดิมกำหนดให้ยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภาเนื่องจากวุฒิสภามีอำนาจถอดถอน แต่ในร่างรัฐธรรมนูญนี้วุฒิสภาไม่มีอำนาจถอดถอน ดังนั้น ทั้งสองกรณีตามร่างมาตรา ๓๖/๑ และร่างมาตรา ๓๖/๒ ควรยื่นคำร้องต่อประธานรัฐสภา

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๓๖/๑ กำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ แต่ร่างมาตรา ๓๖/๒ กำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า มีความแตกต่างกันอย่างไร

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๖/๑ กำหนดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร แต่ร่างมาตรา ๓๖/๒ กำหนดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ส่วนความในวรรคสามมีความหมายว่าเมื่อศาลประทับรับฟ้องศาลจะให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหยุดการปฏิบัติหน้าที่ทันทีจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างเดิมก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นดุลพินิจของศาลว่าจะให้หยุดปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ได้ โดยให้ดูตามพฤติการณ์และข้อเท็จจริงของคดี หากข้อเท็จจริงยังไม่หนักแน่น ศาลสามารถสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม เรื่องการหยุดปฏิบัติหน้าที่ควรนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

- เมื่อมีผู้ร้องว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนแล้ว ให้ยื่นคำร้องดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญ หากเป็นกรณีมีผู้ร้องตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนแล้ว ต้องยื่นคำร้องดังกล่าวไปที่ใด ต้องส่งกลับไปศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ที่ประชุมยังไม่ได้พิจารณาว่าเมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญถูกร้อง และหลังจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้สอบสวนแล้ว จะให้ผู้ใดเป็นผู้พิจารณา วินิจฉัย

ทั้งนี้ ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจัดทำแผนผังเกี่ยวกับการยื่นคำร้องของผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ ว่าต้องยื่นคำร้องกับผู้ใด ผู้ใดเป็นผู้ไต่สวน และผู้ใดเป็นผู้วินิจฉัย เสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณา

นอกจากนี้ การที่ศาลรัฐธรรมนูญจะถูกจัดอยู่ในหมวดศาล ไม่ได้อยู่ในหมวดองค์กรอิสระ อาจทำให้เกิดคำถามว่าประชาชนจะไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์ศาลรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ เพราะอาจเป็นการละเมิด อำนาจอศาล

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่เคยอยู่ในหมวด องค์กรอิสระตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ เป็นต้นมา นอกจากนี้ ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ ศาลรัฐธรรมนูญได้เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญไม่มีกฎหมายเรื่องการละเมิดอำนาจอศาล

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญเกิดจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้มืองค์กรอิสระ โดยศาลรัฐธรรมนูญเป็นหนึ่งในองค์กรอิสระนั้น เพราะศาลรัฐธรรมนูญไม่ใช่ฝ่ายตุลาการ ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้จึงจะมีหมวดศาลรัฐธรรมนูญและให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรอิสระ ทั้งนี้ อาจมีการเพิ่มเรื่อง การละเมิดอำนาจอศาลได้ในกฎหมายลำดับรอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในอดีตที่ผ่านมากรณีที่มีการละเมิดอำนาจอศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเคยมีการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ละเมิดนั้นตามฐานความผิด เช่น หมิ่นประมาท หรือไม่ และจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจอศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เดิมเมื่อมีการละเมิดต่อตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลรัฐธรรมนูญต้องดำเนินการฟ้องร้อง เอง เนื่องจากไม่มีกฎหมายคุ้มครอง

- มีกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวน และตรวจสอบผู้อื่น ควรต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ไม่ต้องเปิดเผยรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ การเปิดเผยรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินไม่ควรเปิดเผยรายการทรัพย์สินและหนี้สินของทุกคน ควรเปิดเผยเฉพาะบางคน

ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๖/๒ ให้เป็นไปตาม แนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๖/๒ ไว้ก่อน

ส่วนที่ ๖

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ส่วนที่ ๖

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ไม่มี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อเสนอสืบที่ ๖ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๗

“มาตรา ๓๗ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน

กรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

มีการสอบถามว่า ความในวรรคหนึ่งที่กำหนดว่า “...โดยคณะกรรมการสรรหาซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน” หมายความว่าคณะกรรมการสรรหาต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสรรหาไม่ต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน แต่ผู้ได้รับการสรรหาต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งเป็น “... โดยคณะกรรมการสรรหาซึ่งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาซึ่งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน

กรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาพทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับรองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน

ในกรณีที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา ไม่มี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๔

“มาตรา ๓๙ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กำกับดูแลและตรวจสอบการตรวจเงินแผ่นดิน ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรมีหน้าที่เกี่ยวกับนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าเคยมีการกำหนดหน้าที่ดังกล่าวหรือไม่

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า หน้าที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังจะเป็นหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน แต่อาจให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายวินัยการเงินการคลัง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ได้แก่ การวางนโยบาย การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิดทางวินัยและงบประมาณการคลังในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุด และการพิจารณาผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ในการนี้ ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๙ โดยพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยแบ่งอำนาจหน้าที่เป็นข้อย่อย และนำเรื่องกฎหมายวินัยการเงินการคลังมาบัญญัติไว้ด้วย โดยให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการแนะนำและกำกับดูแลโดยต้องไม่ก้าวล่วงอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๙ ไว้ก่อน

มาตรา ๔๐

“มาตรา ๔๐ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของวุฒิสภาจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน หรือการเงินการคลัง

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจตรวจเงินแผ่นดินตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและมติของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสอดคล้องกับวินัยการเงินการคลัง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินรับผิดชอบโดยตรงต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของวุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ในกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินกระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง หรือ ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๐ โดยให้แยกอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นอีกหนึ่งมาตรา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ทั้งตั้งรัฐบาลหรือไม่ ในกรณีโครงการของรัฐบาล อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเงินการคลังของประเทศ

ประธานกรรมการสอบถามว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินควรต้องได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์หรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้เสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีหน่วยงานเป็นของตนเองจะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้พิจารณาความดีความชอบ และการเลื่อนระดับเงินเดือนของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เงินประจำตำแหน่งของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนไม่สามารถเลื่อนระดับเงินเดือนได้ ทั้งนี้ อาจกำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นองค์การบริหารงานบุคคลเช่นเดียวกับคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจระหว่างผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากวางกลไกให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเข้มแข็งมากเกินไป อาจส่งผลให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีปัญหาในการทำงานได้ จึงควรพิจารณาหากกลไกที่จะก่อให้เกิดความสมดุล

ประธานกรรมการสอบถามว่า สามารถกำหนดให้การตรวจเงินแผ่นดินต้องกระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้หรือไม่ เพื่อให้มีโครงสร้างที่ต้องพึ่งพากันและกัน โดยในทางปฏิบัติผู้ตรวจเงินแผ่นดินคือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน แต่ผู้กำหนดแนวทาง และนโยบายคือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า อาจต้องให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เนื่องจากอำนาจหน้าที่หนึ่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคือการเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้อำนาจคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสามารถสั่งแก้ไขได้ในกรณีที่เห็นว่ามี ความบกพร่อง

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจมีการกำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นระยะ

- มีกรรมการสอบถามว่า ถ้ากำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระและเป็นกลางภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จะถือว่าผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า หากใช้คำว่า “กำกับดูแล” จะมีผลต่อความเป็นอิสระ ควรให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระภายใต้มาตรฐานและนโยบายที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด แต่การให้อำนาจการบริหารงานบุคคลและงบประมาณอยู่ที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเพียงผู้เดียว อาจทำให้เกิดข้อครหาได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้บริหาร โดยการกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าเป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่

- การอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือการอนุมัติโครงการขนาดใหญ่ ควรผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงทิศทางการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เกิดการยึดโยงกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและทำให้เกิดความสมดุล

- การดำเนินการของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินควรต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาว่าผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการเป็นไปตามแนวทางนโยบายที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการประเมินและอนุมัติงบประมาณ แต่เมื่ออนุมัติงบประมาณแล้วจะดำเนินการอย่างไรให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการสอบถามว่า เรื่องการบริหารงานบุคคลและงบประมาณของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินบัญญัติไว้ที่ใด และมีการดำเนินการอย่างไร การกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอิสระในการบริหารการเงิน การงบประมาณ หมายความว่าอย่างไร นอกจากนี้ การให้อำนาจคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมากเกินไปหากเกิดการขัดหรือแย้งกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ อีกทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินควรต้องมีความเป็นอิสระในการดำเนินการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ปัญหาที่ผ่านมาอาจเกิดจากการที่กำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นตรงต่อประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ทำให้ขาดความยึดโยงกับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จึงควรให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีความยึดโยงกับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจแก้ไขโดยการให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพราะเมื่อขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแล้ว ผู้ที่ยึดโยงคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินก็คือประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ทั้งนี้ ควรนำรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินมาศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาว่าเรื่องใดที่ควรนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และจะนำไปบัญญัติในรัฐธรรมนูญอย่างไร นอกจากนี้ การให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจถอดถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินอาจทำให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทำงานได้ยากและไม่เป็นอิสระ และที่ผ่านมาการถอดถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทำอย่างไร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า มาตรา ๓๔ (๖) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีมติเป็นเอกฉันท์เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงหรือบกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง และวุฒิสภามีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการถอดถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้ใช้แนวทางเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลัง ซึ่งไม่ได้บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ มีบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรองหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายการเงินการคลัง

ในการนี้ ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๐ ให้เป็นไปตามแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๔๐ ไว้ก่อน

มาตรา ๔๑

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการตรวจเงินแผ่นดินในกรณีใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน หรือไม่เป็นธรรม ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และหาก

หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การกำหนดว่าในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการตรวจเงินแผ่นดินในกรณีใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน หรือไม่เป็นธรรม ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และหากหน่วยงานของรัฐเห็นว่าการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุด ทำให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีลักษณะคล้ายศาลปกครองชั้นต้น และอาจทำให้ไม่เกิดความเป็นธรรม เนื่องจากกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแตกต่างจากศาลปกครองชั้นต้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในปัจจุบันศาลปกครองมีการตั้งแผนกวินัยการคลังและการงบประมาณแล้ว

- มีกรรมการสอบถามว่า ศาลปกครองแผนกวินัยการคลังและการงบประมาณอยู่ในศาลปกครองสูงสุด ทั้งนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะส่งผลให้ศาลปกครองชั้นต้นจำเป็นต้องมีแผนกวินัยการคลังและการงบประมาณด้วยหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้มีความหมายว่าไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดหน่วยงานของรัฐก็สามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ ซึ่งไม่น่าจะถูกต้องและอาจเป็นปัญหาได้ ควรเป็นเรื่องที่คณะกรรมการวินัยการเงินและการคลังชี้ข้อพิพาทแล้วจึงอุทธรณ์ต่อไป และหากให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ อาจต้องเพิ่มเรื่องคณะกรรมการวินัยการเงินและการคลังในร่างรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการอุทธรณ์ควรให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเท่านั้น ไม่ควรให้อุทธรณ์ไปยังศาลปกครองสูงสุด เนื่องจากไม่ใช่ปัญหาระหว่างรัฐกับราษฎร และไม่ใช่ปัญหาคำสั่งทางปกครองที่เป็นเรื่องอำนาจรัฐกับบุคคล แต่เป็นปัญหาการบริหารงานภายในภาครัฐ ซึ่งไม่ใช่หน้าที่ของศาลในการที่จะวินิจฉัยว่าจะบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างไร

- มีกรรมการสอบถามว่า เมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ผลการพิจารณามีสภาพบังคับหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ผลการพิจารณานั้นมีสภาพบังคับซึ่งเป็นไปตามกฎหมายลำดับรอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ผลการพิจารณานั้นมีสภาพบังคับ อาจทำให้เป็นการตัดสิทธิในการทักท้วงของหน่วยงานของรัฐ

- ในทางปฏิบัติสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะไม่มีคำสั่งบังคับใช้กับตัวบุคคล แต่เป็นคำสั่งบังคับใช้กับหน่วยงานราชการ ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะมีการสอบสวนและมีคำสั่งไปยังผู้อยู่ในบังคับบัญชาซึ่งคำสั่งดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครอง หากเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรม ผู้อยู่ในบังคับบัญชาสามารถฟ้องเพิกถอนคำสั่งผู้บังคับบัญชาต่อศาลปกครองได้อยู่แล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่าคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นที่สุด จะมีผลผูกพันทำให้ผู้อยู่ในบังคับบัญชาไม่สามารถฟ้องเพิกถอนคำสั่งผู้บังคับบัญชาต่อศาลปกครองหรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีคำวินิจฉัยและมีคำสั่ง

แล้ว ศาลปกครองจะไม่มีอำนาจในการกลับคำสั่งนั้น สามารถทำได้เพียงวินิจฉัยว่าผู้อยู่ในบังคับบัญชาซึ่งมาอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดนั้นกระทำผิดจริงหรือไม่เท่านั้น หากไม่ผิดหน่วยงานของรัฐก็ต้องหาผู้กระทำผิดเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ยังไม่มีกำหนดให้มีคณะกรรมการวินัยการเงินและการคลัง เนื่องจากผลการพิจารณาของที่ประชุมที่ผ่านมาเห็นว่าควรต้องมีกฎหมายวินัยการเงินการคลังภายในหนึ่งปีนับแต่ร่างรัฐธรรมนูญนี้บังคับใช้ จึงต้องมีการพิจารณาว่ากฎหมายวินัยการเงินการคลังจะมีองค์กรใดเป็นผู้ดำเนินการ และควรกำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องปฏิบัติตามกฎหมายวินัยการเงินการคลังด้วย

ในการนี้ ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๑ โดยในการอุทธรณ์ควรให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยไม่ต้องอุทธรณ์ต่อไปยังศาลปกครองสูงสุด และให้ศึกษาเรื่องกฎหมายวินัยการเงินการคลังเพิ่มเติม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๔๑ ไว้ก่อน

มาตรา ๔๒

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่าเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่นั้นส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ส่อไปในทางฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ให้แจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อทราบและดำเนินการต่อไปด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจหน้าที่ในร่างมาตรานี้ควรเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งมีหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน นอกจากนี้ ควรมีการบัญญัติในร่างมาตราใดมาตราหนึ่งว่าในการดำเนินการขององค์กรอิสระ องค์กรอิสระอาจตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อประสานความร่วมมือและให้ข้อมูลระหว่างกันเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรานี้แตกต่างจากแนวทางปฏิบัติ กล่าวคือ เดิมเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบความผิดต้องแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชา แต่ในร่างมาตรานี้ให้แจ้งไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หมายความว่าไม่ต้องแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชา ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้ยังต้องรายงานไปยังผู้บังคับบัญชา แต่ให้รายงานไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ควรต้องมีการกำหนดว่าเรื่องใดควรแจ้ง และเรื่องใดไม่ควรแจ้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรต้องมีการบัญญัติให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานว่าเรื่องใดควรแจ้งและเรื่องใดไม่ควรแจ้ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรแจ้งเรื่องทุจริตการเลือกตั้งไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัตินั้นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อพบการทุจริตจะต้องแจ้งไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อตรวจสอบเส้นทางการเงิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการทุจริตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งควรทำงานร่วมกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพราะอาจมีกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตรับประโยชน์จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง

- มีกรรมการเสนอให้ตัดคำว่า “สื่อ” เนื่องจากมาตรฐานในการพิสูจน์น้อย ควรใช้ในเรื่องการถอดถอน นอกจากนี้ การใช้คำว่า “สื่อ” อาจเป็นปัญหาในการตีความว่าความผิดระดับใดจึงจะถือว่าเป็นความผิดที่ต้องแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประธานกรรมการเสนอให้ใช้คำว่า “มีเหตุอันควรสงสัยว่า” แทนคำว่า “สื่อ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การตั้งคณะกรรมการร่วม (joint committee) จะทำให้องค์กรอิสระขาดความเป็นอิสระหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่วม (joint committee) ไม่ได้เป็นการตัดอำนาจขององค์กรอิสระใด แต่เป็นการกำหนดแนวทางว่าจะแจ้งเรื่องการกระทำความผิดต่อใคร และเป็นแหล่งให้ความร่วมมือด้านข้อมูล โดยอาจมีการกำหนดในกฎหมายถึงแนวทางในการใช้ข้อมูลที่ผ่านการสอบสวนในเบื้องต้นแล้ว เพื่อไม่ต้องทำการสอบสวนใหม่

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายเพื่อส่งคืนเป็นรายได้ของแผ่นดินหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ในปัจจุบันมีกระบวนการในการสอบสวนความรับผิดทางแพ่ง (ละเมิด) อยู่แล้ว การให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจสั่งทันทันทีอาจไม่เหมาะสม เพราะในบางกรณีอาจเป็นความผิดพลาดทางบัญชีก็ได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า โครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาลที่มีการตรวจพบว่าอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง ควรมีการระงับยับยั้งได้หรือไม่ และควรให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางปฏิบัติที่จะกระทำได้คือการแจ้งต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้ และติดตาม นอกจากนี้ การระงับยับยั้งมีความเสี่ยงเพราะอาจพิจารณาคนละด้าน ทั้งนี้ อาจกำหนดให้มีกลไกให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินร่วมกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเมื่อตรวจพบเรื่องดังกล่าว เพื่อให้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๔๒ ไว้ก่อน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้งโฆษกกรรมการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพิ่มเติม ดังนี้

๑) นายอุดม รัฐอมฤต

๒) นายชาติชาย ณ เชียงใหม่

๔.๒ นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาแนวทางการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ โดยนำเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญบางส่วน เช่น หมวดหน้าที่ของรัฐ นำเสนอไว้ในวิกิพีเดีย เพื่อให้ประชาชนสามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ซึ่งจะทำให้เกิดการระดมความคิดเห็นและเพิ่มการมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญของประชาชน โดยคณะกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญจะเป็นผู้ควบคุมตรวจสอบในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญอย่างไม่เหมาะสม

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- อาจมีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญผ่านช่องทางวิกิพีเดียอย่างไม่เหมาะสมได้ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการ จึงควรป้องกันปัญหาดังกล่าวด้วย

- ปัญหาของวิกิพีเดีย คือ บุคคลอื่นสามารถแก้ไขข้อมูลที่นำเสนอไว้ในวิกิพีเดียได้ จึงควรสร้างความเข้าใจที่ตรงกันว่า วิกิพีเดีย เป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น

- สื่อ social media แต่ละประเภทจะมีรูปแบบการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยการรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่อทาง webboard จะทำให้ได้รับข้อมูลความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มากกว่าสื่อ social media ประเภทอื่น จึงไม่ควรใช้กลไกสื่อ social media เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมากเกินไป อีกทั้งคณะกรรมการมีเว็บไซต์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วยแล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า สามารถจำกัดไม่ให้มีการแก้ไขเนื้อหาของข้อมูลในวิกิพีเดียได้หรือไม่ เนื่องจากหากสามารถแก้ไขข้อมูลได้แล้วจะทำให้ไม่สามารถรับรู้ความคิดเห็นของประชาชนที่ได้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ชี้แจงว่า อาจมีกลุ่มคนที่เข้ามาสร้างความวุ่นวายซึ่งเป็นเรื่องปกติ แต่สามารถตรวจสอบว่าบุคคลใดแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญผ่านช่องทางวิกิพีเดียได้ อีกทั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญจะควบคุมตรวจสอบในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญอย่างไม่เหมาะสม การใช้สื่อวิกิพีเดีย เป็นการแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการได้เปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ อีกทั้งจะทำให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ประชาชนที่สนใจสามารถแก้ไขเนื้อหาของข้อมูลในวิกิพีเดียได้ แต่การแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญผ่านช่องทางวิกิพีเดีย จะไม่ถือว่าเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการ ซึ่งหากคณะกรรมการไม่นำเสนอร่างรัฐธรรมนูญบางส่วนไว้ในวิกิพีเดียเองแล้วอาจมีบุคคลอื่นดำเนินการแทนได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- วิกิพีเดียเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่มีหลักประกันในความถูกต้องของข้อมูล

- การนำเสนอร่างรัฐธรรมนูญไว้ในวิกิพีเดีย จะทำให้ประชาชนที่เป็นวัยรุ่นมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างหลากหลายแต่อาจไม่เกิดประโยชน์ใด อีกทั้งอาจทำให้ประชาชนที่เป็นวัยรุ่นแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกันจนทำให้การอธิบายเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญทำได้ยากขึ้น อย่างไรก็ตาม ควรมีการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์อื่นๆ ที่เป็นที่ยอมรับด้วย

- วิกิพีเดียไม่ได้รับการยอมรับจากภาควิชาการ จึงอาจไม่มีความจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลทางวิกิพีเดีย แต่ใช้วิธีการให้คณะกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะดำเนินการรับฟังความเห็นในประเด็นต่างๆ แทน หรือให้ประชาชนสามารถแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่มีความเกี่ยวข้องกับร่างรัฐธรรมนูญนี้ผ่านช่องทางวิกิพีเดียแทน

- การนำร่างรัฐธรรมนูญบางส่วนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านทางวิกิพีเดีย นั้นร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ใช่ฉบับสมบูรณ์แต่อย่างใด ซึ่งหากสืบค้นคำว่า “รัฐธรรมนูญ” ในวิกิพีเดีย จะปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญจำนวนมาก ทั้งนี้ หากบุคคลใดแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสมย่อมสามารถค้นหาและตรวจสอบผู้กระทำการดังกล่าวได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า แนวคิดที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญผ่านทางวิกิพีเดียเป็นแนวคิดที่ดี แต่กรณีดังกล่าว บุคคลทั่วไปสามารถแก้ไขเพิ่มเติมข้อความหรือความเห็นได้ตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถทราบแนวคิดที่แท้จริงของแต่ละคนได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- หากต้องการให้ความเห็นของประชาชนแต่ละคนไม่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงไป ควรให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านทาง facebook จะเหมาะสมมากกว่า

- คณะกรรมการอาจตั้งกระทู้ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญในกระดานสนทนาของเว็บไซต์ pantip sanook หรือ kapook เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตั้งกระทู้ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในกระดานสนทนาของเว็บไซต์ต่าง ๆ โดยอาจตั้งคำถามว่า “จะมีวิธีการป้องกันบุคคลที่กระทำการทุจริตไม่ให้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างไร” เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และคณะกรรมการสามารถนำความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการร่างรัฐธรรมนูญได้

นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำช่องทางการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อการร่างรัฐธรรมนูญผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ทั้งหมด ๓ ช่องทาง คือ ๑) เว็บไซต์ที่คณะอนุกรรมการจัดทำขึ้น ๒) facebook ที่คณะอนุกรรมการจัดทำขึ้น และ ๓) ห้องราชดำเนินในกระดานสนทนาของเว็บไซต์ pantip ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญและคำแถลงของโฆษกกรรมการในแต่ละวันเพื่อส่งข้อมูลไปยังสื่อสังคมออนไลน์ข้างต้น นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้มีการสำรวจการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำทุกวันว่ามีการนำเสนอข่าวการร่างรัฐธรรมนูญอย่างไร

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ปัจจุบันมีโปรแกรมชนิดหนึ่งสามารถตรวจสอบได้ว่า ในช่วงเวลาหนึ่งมีการพูดถึงการร่างรัฐธรรมนูญผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยอย่างไร และสามารถสำรวจความคิดเห็นในแต่ละพื้นที่ว่าประชาชนมีความคิดเห็นไปแนวทางใดได้ด้วย

นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การจัดทำข้อมูลการร่างรัฐธรรมนูญในรูปแบบ infographic ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ คณะกรรมการควรจัดทำวิดีโอคลิปเกี่ยวกับประเด็นในการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อประชาสัมพันธ์การทำงานของคณะกรรมการและสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญด้วย

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า การสื่อสารกับสังคมในเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญควรใช้ช่องทางที่หลากหลาย โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์หรือสื่อดิจิทัล ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนได้ประสานงานกับรายการจุดเปลี่ยนประเทศไทย ซึ่งออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์ทางสถานี

วิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) เพื่อประชาสัมพันธ์การร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ในแต่ละสัปดาห์เห็นควรให้กรรมการแต่ละท่านเข้าร่วมรายการ เพื่อสรุปประเด็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญและร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปจากรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับที่ผ่านมาอย่างไร

๔.๓ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

นายสนธิ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐิติจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์